

Nr 243.

Godkänd av första kammaren den 25 maj 1928.

Godkänd av andra kammaren den 25 maj 1928.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående hotell- och restaurangpersonalens samt badhuspersonalens anställningsförhållanden m. m.

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 6.)

(Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 7.)

Till Konungen.

Uti inom riksdagens båda kamrar väckta likalydande motioner har framställning gjorts i syfte att en snar undersökning om hotell- och restaurangpersonalens samt badhuspersonalens arbetsförhållanden måtte komma till stånd samt att på grundval av en sådan undersökning nödiga åtgärder för undanröjande av konstaterade missförhållanden måtte vidtagas av Eders Kungl. Maj:t eller eventuellt frågan underställas riksdagens prövning.

I den ordning 46 § riksdagsordningen stadgar har yttrande i frågan inhämtats från socialstyrelsen, som hört åtskilliga sammanslutningar inom ifrågavarande yrken. De avgivna yttrandena hava såsom bilagor fogats vid vederbörande utskotts utlåtanden.

Uti ifrågavarande motioner avhandlas arbetsförhållandena inom två yrkesgrupper, nämligen hotell- och restaurangpersonalen och badhuspersonalen. Beträffande båda grupperna framställas begäran om utredning samt vidtagande av åtgärder eller framläggande för riksdagen av förslag till åtgärder för undanröjande av vissa påtalade missförhållanden.

Vad då först angår hotell- och restaurangpersonalen får riksdagen erinra om den av socialstyrelsen i december 1921 dagtecknade statistiska undersökningen (Sveriges officiella statistik 1922). Denna gav otvivelaktigt vid handen, att arbetstiden för sagda personal var synnerligen lång. Sedan dess har visserligen en väsentlig reducering av arbetstiden ägt rum inom yrket i fråga. Emellertid synes en år 1924 och 1925 genom yrkesinspektisens försorg verkställd undersökning hava visat, att inom åtskilliga hotell och restauranger en mindre effektiv och noggrann tillämpning äger rum av givna bestämmelser om arbetstiden, såvitt dylika bestämmelser fastslagits genom arbetstidslagen eller på grund av särskilt avtal. Men undersökningen har också ådagalagt de ofta synnerligen stora svårigheterna att

på detta arbetsområde med dess säregna förhållanden förena en ekonomisk drift med en strikt tillämpning av ett stelt arbetstidsschema. Riksdagen har emellertid av vad i ärendet blivit upplyst funnit det önskvärt, att arbetstiden för sagda personal ordnas på ett bättre sätt än som nu, åtminstone vid vissa företag, synes vara fallet. De egenartade arbetsförhållandena och de skilda arbetsgruppernas olikartade arbete göra det dock synnerligen vanskligt att föreslå de åtgärder, som med lika hänsynstagande till företagarens och personalens berättigade intressen kunna vara möjliga och lämpliga. Och för vidtagande av sådana åtgärder saknas även den mera ingående kunskap om de faktiska arbetstidsförhållandena inom branschen, utan vilken förslag till uppnående av förbättrade villkor icke kunna framläggas. En allsidig och förutsättningslös utredning om de faktiska förhållandena i sagda yrke synes riksdagen därför vara av behovet påkallad. En dylik utredning torde kunna giva tillräckligt material till ett förutsättningslöst bedömande av frågan om, var och i vilken utsträckning åtgärder skola vidtagas till en ytterligare reglering av arbetstiden inom ifrågavarande bransch.

I motionen har vidare uppmärksamheten fästs på hotell- och restaurangpersonalens avlöningsförhållanden. Dessa hava också, särskilt frågan om drickspenningarnas bibehållande eller ersättande med s. k. betjäningavgift, under de senaste åren varit föremål för livliga överväganden inom alla av hotell och restauranger intresserade parter. Någon enighet därom, vilket system är bäst för allmänheten, företagaren och personalen, har icke uppnåtts. Och det förefaller, som om en praktisk, alla parter tillfredsställande lösning i denna fråga icke kan erhållas, förrän en ingående och tillförlitlig kännedom först vunnits om de faktiska löneförhållandena inom hotell- och restaurangbranschen. Såsom socialstyrelsen påpekat, kan en sådan kännedom numera vinnas på ett väsentligt enklare och tillförlitligare sätt än tidigare, särskilt genom utnyttjande för statistiskt ändamål av de individuella skatteböcker, som på taxeringsmyndigheternas initiativ införts för hotell- och restaurangpersonal i Stockholm och i någon mån i landsorten.

Vad slutligen angår motionärernas påpekande av missförhållanden beträffande arbetsförmedlingen för hithörande personal, har socialstyrelsen ej velat förneka, att missförhållanden förekomma, men ansett det vara förenat med ansenliga svårigheter att konstatera graden och arten av dem. Vid den utredning rörande förhållandena inom hotell- och restaurangbranschen, som riksdagen anser böra komma till stånd, synes dock även frågan om arbetsförmedlingen på området böra göras till föremål för undersökning för att om möjligt giva material till förslag om förbättrade förhållanden.

Den nya utredning på hotell- och restaurangområdet, som riksdagen i överensstämmelse med socialstyrelsen och de av undersökningen närmast berörda organisationerna anser böra utföras, synes lämpligen böra begränsas till att söka klarlägga de grundläggande fakta, som ligga bakom de för

närvarande aktuella spörsmålen angående arbetstidsförhållandena, löne- och anställningsvillkoren samt sättet för arbetsförmedlingen. Utredningen torde, så begränsad, icke behöva draga allt för stora kostnader, i all synnerhet som riksdagen förutsätter såsom självklart, att den intresserade medverkan, som ställts i utsikt från såväl arbetsgivareföreningarnas som personalunionens sida, också utnyttjas.

Beträffande härefter motionen, i vad den innefattar krav på utredning rörande badhuspersonalens arbetsförhållanden, så har även för denna personal en begränsning i arbetstiden skett under senare år.

Enligt de uppgifter vederbörande utskott inhämtat rörande arbetsförhållandena vid Stockholms badinrättningar, synes arbetstiden vara i hög grad växlande. Sålunda är den fastställda arbetstiden per vecka vid en badinrättning 50 timmar och vid en annan 63 timmar jämte 1—2 timmar dagligen för rengöringsarbeten.

I några av de yttranden, som inforrats i ärendet, göres gällande, att badhuspersonalens arbetstid skulle vara nöjaktigt reglerad genom den s. k. butikstängningslagen. Detta är emellertid ej fallet. Med fullt laglig rätt kvarhålles personalen vid vissa badinrättningar i arbetet under 1—2 timmar dagligen efter lagstadgad stängningstid, ehuru denna för badinrättning infaller en timme senare än för handelsbod. Visserligen äga de kommunala myndigheterna rätt att med stöd av § 3 i nyss omnämnda lag inskränka tiden för badinrättningarnas öppenhållande, men det synes riksdagen ovisst, huruvida icke en begränsning av denna art skulle vara för en badinrättning mera besvärande än en lämplig maximering av personalens arbetstid. Riksdagen finner därför, att en utredning jämväl rörande badhuspersonalens arbetsförhållanden bör komma till stånd.

En sådan utredning torde i varje fall komma att klarlägga, huruvida förhållandena på nu ifrågavarande arbetsområde lämpa sig för en generell lagstiftning eller om det måhända är bäst att överlåta åt de kommunala myndigheterna att med utnyttjande av de möjligheter, som redan stå till buds, vidtaga den reglering av arbetstiden, som kan befinnas önskvärd.

Med stöd av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa en allsidig och förutsättningslös utredning dels, i den omfattning, som riksdagen ovan angivit, av frågan om arbetsvillkoren inom hotell- och restaurangyrket, dels ock rörande badhuspersonalens arbetsförhållanden, samt för riksdagen framlägga de förslag, var- till utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 25 maj 1928.

Med undersätlig vörnad.